

Euroopan
komissio

YHTEYS EU:N KANSALAIISIIN – TILAISUUS TARTUTTAVAKSI

*Raportti: Luc Van den Brande,
Euroopan komission puheenjohtajan erityisneuvonantaja*

YHTEENVETO

Lokakuu 2017

EU on hiljattain käynyt läpi mittavan identiteettikriisin. Sen ilmentymiä ovat olleet merkittävät taloudelliset ja yhteiskunnalliset haasteet, euroskeptisyyden ja ääriliikkeiden lisääntyminen ja Euroopan yhdentymishankkeeseen kohdentuva yleinen epäluottamus, jollaista ei ole koettu vuosikymmenen vaihteen jälkeen. Euroopan komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker on asettanut toimikautensa keskeiseksi tehtäväksi sillanrakennuksen kriisin jäljiltä palauttaakseen Euroopan kansalaisten luottamuksen. Hän on ehdottanut tämän toteuttamiseksi kahta päälinjaa: EU:n toimintapolitiikoiden keskittämistä keskeisiin haasteisiin ja demokraattisen legitimitietin voimistamista.

Puheenjohtaja Juncker nimitti kansalaisten tavoittamista koskevissa asioissa erityisneuvonantajakseen Flanderin alueen entisen pääministerin, alueiden komitean entisen puheenjohtajan Luc Van den Branden. Hänen tehtävänä on ollut laatia muun muassa raportti siitä, miten EU:n ja sen kansalaisten välistä yhteyttä voitaisiin lujittaa.

Van den Branden raportissa kartoitetaan komission tiedottamista. Se on riippumattomasti laadittu asiakirja, joka ei välttämättä edusta komission kantaa. Siinä tarkastellaan synergiaa muiden eurooppalaisten ja kansallisten toimijoiden kanssa edistettäessä vuoropuhelua yleisön kanssa. Siinä vahvistetaan puitteet kansalaiskeskeisemmälle Euroopalle ja selvitetään, miten toisaalta uudet kumppanuusmuodot paikallisten ja alueellisten viranomaisten ja laitosten kanssa ja toisaalta viestintäteknologia voivat edistää uudenlaisen yhteyden saamista kansalaisiin. Lisäksi siinä korostetaan Euroopan nuorison ottamista mukaan keskeisiksi kumppaneiksi ja esitetään konkreettisia viestintäohjeita ja -suosituksia. Raportti on saatavilla osoitteessa https://ec.europa.eu/commission/publications/reaching-out-eu-citizens-new-opportunity_en

KOHTI EU:N JA SEN KANSALAISTEN UUTTA KUMPPANUUTTA

Sekä poliittinen että taloudellinen tilanne ovat kehittymässä myönteiseen suuntaan. Euroopan talous on jättämässä kriisin lopullisesti taakseen. Luottamus EU:n toimielimiin on elpynyt: toukokuussa 2017 tehdyn Eurobarometri 87 -tutkimuksen mukaan 68 prosenttia vastaajista tuntee olevansa EU:n kansalaisia ja 56 prosenttia suhtautuu tulevaisuuteen optimistisesti. Euroopan komission ja muiden EU:n toimielinten haasteena on nyt se, miten tähän tilaisuuteen tartutaan ja yleisöön luodaan uudelleen yhteys uuden lähestymistavan – uuden **asenteen** – avulla.

Puheenjohtaja Juncker viittasi unionin tilasta vuonna 2017 pitämässään puheessa tuulen saamiseen EU-laivan purjeisiin. Hän myös sitoutui myönteisen toimintaohjelman toteuttamiseen eli EU:hun, joka suojelee, puolustaa ja tarjoaa mahdollisuuksia. Euroopan tulevaisuutta koskevaa keskustelua on hänen mukaansa jatkettava aina kesäkuussa 2019 pidettäviin Euroopan parlamentin vaaleihin asti.

Raportin mukaan on tärkeämpää kuin koskaan, että Euroopan unioni asettaa kansalaisen poliittisen toimintansa keskiöön. Yleisön luottamuksen takaisin voittamiseksi ehdotetaan pikaisia toimia, jotka perustuvat neljään toisiaan täydentävään osaan.

- Harjoitetaan toimintapolitiikkaa, jolla vastataan kansalaisten odotuksiin. Ihmiset eivät halua pelkkiä **faktoja**. He haluavat olla mukana tekemässä **valintoja**, joista voidaan keskustella yhdessä ja joita myöhemmin voidaan noudattaa.
- Toteutetaan todellista ja merkityksellistä osallistuvaa demokratiaa, jossa kansalaiset voivat osallistua aktiivisesti unionin poliittiseen toimintaan. Osallistuminen voitaisiin toteuttaa uudentyypisin kumppanuussopimuksin erityisesti paikallisella ja alueellisella tasolla, ja sen myötä kansalaiset voisivat tuntea koko hankkeen paremmin omakseen. EU:n on myös tunnustettava usein innovatiivisesti ajattelevien kansalaisyhteiskunnan edustajien osaaminen ja käytettävä sitä hyväkseen.
- Hyödynnetään uusia viestintävälineitä täysimääräisesti keinona, jonka avulla kansalaiset voivat helpommin päästä tarkastelemaan sisältöä ja luomaan sitä itse. Tämä koskee myös EU-kysymyksiä, jotka koskettavat suoraan kansalaisten arkea. Uusi teknologia ja erityisesti sosiaalinen media antaa kansalaisille mahdollisuuden ilmaista itseään suoraan, ja se toimii kaikkien eurooppalaisten äänenä.
- Otetaan käyttöön uusi lähestymistapa nuoriin tärkeimpänä kohderyhmänä ja laaditaan arvoihin perustuva sanoma, joka kiinnostaa nuoria sukupolvia ja antaa niille välineet johtaa Euroopan yhdentymishanketta tulevaisuudessa. Yli 40 prosenttia eurooppalaisista on alle 35-vuotiaita, joten nuoret ovat aiempaa keskeisempiä viestintä- ja keskustelukumppaneita.

PÄÄEHDOTUKSET

Raportti sisältää monenlaisia ehdotuksia. Ensimmäinen ehdotusryhmä koskee osallistuvan demokratian toteuttamista EU:n toimielimissä. Kirjoittaja katsoo, että perussopimukset ja jo olemassa olevat välineet tarjoavat monenlaisia mahdollisuuksia kansalaisten välisen vuoropuhelun edistämiseen Euroopan tasolla. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että nuoret suosivat toiminta- ja asiakeskeistä politiikkaa. Kansalaisten ja toimielinten välistä vuoropuhelua on vahvistettava ja laajennettava, jotta siihen saadaan suuremman yleisön panos. Käsiteltävät asiat on määriteltävä selkeästi alhaalta ylös -lähestymistavalla, ja kansalaisten on annettava olla mukana tekemässä päätöksiä osana uudistettua mallia, jossa konsensuksen rakentaminen aloitetaan ruohonjuuritasolta.

Raportissa suositellaan toimielinten ja jäsenvaltioiden välisten uuden sukupolven viestintäkumppanuussopimusten tekemistä, jotta vastuu EU-asioista viestimisestä kansalaisille voidaan jakaa. Koska alueelliset ja paikalliset viranomaiset ovat lähellä ihmisiä, uusien kumppanuuksien tekeminen niiden kanssa vaikuttaa olevan paras tapa luoda yhteyksiä kansalaisiin. Raportissa tuodaan esiin myös tarve edistää Eurooppa-ulottuvuutta koulutuksessa ja valmistaa eri taustoja ja osaamistasoja edustavat nuoret paremmin yhteiseen toimintaan ja **asioista keskustelemiseen**. Euroopan tulevaisuutta koskevassa nykykeskustelussa olisi käsiteltävä kattavasti myös koulutuksen yhteiskunnallista roolia. Raportissa korostetaan, että kansalaisen on tärkeää voida osallistua unionin yhteiseen demokratiaan kaikilla tasoilla: paikallisesti, alueellisesti ja kansallisesti.

Ehdotuksissa tuodaan esiin myös komission parhaillaan toteuttamat toimet. Komissio järjestää esimerkiksi kaikkialla EU:ssa **kansalaiskeskusteluja**, joilla luodaan yhteyksiä kansalaisiin. Tammikuun 2015 ja syyskuun 2017 välillä on järjestetty 333 keskustelua 145 kaupungissa. **Europe Direct -tiedotuspisteillä** on tärkeä rooli EU:n vuorovaikutuksessa kansalaisten kanssa. Yli 500 tiedotuspisteestä olisi tehtävä vielä keskeisempiä tiedonlähteitä.

Raportti sisältää 15 ohjetta viestinnän tehostamiseksi. Ne koskevat esimerkiksi EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden välisen koordinoinnin parantamista Eurooppa-asioihin liittyvässä viestinnässä ja uuden sukupolven kansalaiskeskusteluja, joissa on mukana tunnettuja kulttuurialan edustajia, taiteilijoita ja urheilijoita.

Lisäksi raportissa esitetään 15 yleistä suositusta esimerkiksi hajautettujen ”kansalaisedustustojen” perustamisesta pohtimaan Euroopan tulevaisuutta ja keskustelemaan siitä sekä uusista tavoista helpottaa Erasmus+ -ohjelman kokemusten pohjalta vaikkapa paikallispoliitikkojen vaihtoja ja verkostoitumista.

Luc Van den Branden ansioluettelo on verkko-osoitteessa https://ec.europa.eu/info/files/cv-luc-van-den-brande_en